

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן המעביר חומר עזר לרעהו
או רמז מילולי ייענש בחומרה

אוניברסיטת בר-אילן הפקולטה למשפטים

בחינה בדיני עונשין

אסור לכתוב על חומר העזר
יותר להכניס רשימת מקורות נקייה להלוטין

מספר הקורס – 99-104-01

מועד א - תשס"ה

המרצה – פרופ' ר' קנאי

משך הבחינה – שעתיים וחצי

הוראות:

נא לכתוב את התשובות בדיו, בצד אחד של הדף.

שימו לב להגבלה על מספר העמודים. כתיבה עודפת לא תבדק.

נמקו את תשובותיכם, ודונו בשאלות המתעוררות גם להלוטין.

בהצלחה!

שאלה ראשונה (30 נקודות, לכל היותר שלושה עמודים)

אהוד נהג ברכבו באחד הכבישים המרכזיים בירושלים. במהלך הנהיגה סטה ממסלולו וחצה קו הפרדה רצוף בגלגלים השמאליים של הרכב. כתוצאה מכך התנגש הקטנוע שבו נסע יגאל ברכבו של אהוד ושני כלי הרכב ניזוקו. השניים עצרו את רכבם, והודיעו על התאונה למשטרה. נאמר להם להמתין לבואו של הבוחן המשטרה. לאחר מספר דקות של המתנה הזיז אהוד את רכבו לשולי הכביש. אהוד העביר גם את הקטנוע של יגאל לשולי הכביש. אהוד ויגאל המשיכו להמתין לבואו של הבוחן המשטרה. בינתיים החל אהוד לאסוף את כל שברי הרכבים והזכוכיות מהכביש והניחם בשולי הכביש. יגאל העיר לו שיחדל מהאיסוף וישאיר את השברים במקומם, אך אהוד המשיך במלאכתו, ואמר שאינו רוצה שכלי רכב אחרים ייזקו מהשברים.

לאחר המתנה ממושכת הגיע למקום שוטר סיור. הוא שמע שהם ממתנים לבוחן ואמר להם, שחבל על זמנם, כיוון שאין נזקי גוף עדיף שיסדרו את העניין ביניהם עם חברת הביטוח. למשטרה – אמר השוטר – אין די כוח אדם לטפל בעבירות רכוש.

לאחר כחודש קיבל אהוד הזמנה לדין והואשם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט (סעיף 244 של חוק העונשין).

הכינו טיוטה להכרעת הדין.

להלן נוסח סעיף 244 של חוק העונשין, תשל"ז - 1977:

שיבוש מהלכי משפט

244. העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו — מאסר שלוש שנים; לענין זה, "הליך שיפוטי" — לרבות חקירה פלילית והוצאה לפועל של הוראת בית משפט.

שאלה שנייה (50 נקודות, לא יותר מארבעה עמודים)

בבנק "הזהב" מצויה כספת חדישה ושמורה היטב. לשם פתיחת הכספת נדרשים מספר מפתחות וכן גישה לתוכנת מחשב משוכללת.

דני רוצה לפרוץ את הכספת ולגנוב ממנה את מטילי הזהב המרובים המצויים בה. הוא משתף בתוכניתו את יורם. דני ויורם מגיעים למסקנה שנדרש מישהו בעל ידע בתחום המחשבים, והם מגייסים למשימה את נתנאל, הם מוסרים לו את הפרטים שידועים להם על תוכנת המחשב והוא מתכנת וירוס מחשבים אליס אשר נועד לנטרל את התוכנה של הכספת במועד הפריצה.

דני, נתנאל ויורם מתכננים בביתו של דני, עוברים על תוכנית הפעולה שבנה דני, ומסכמים שנדרש עוד אדם שישמש כשומר ויזהיר אותם במידה שהמשטרה תתקרב. למחרת הם מזמינים את אדורם, אחיו של יורם. הם מספרים לו שבעוד מספר ימים הם עומדים לפרוץ לבנק "הזהב" ומטילים עליו את תפקיד השומר. הוא גם יאסוף אותם ברכבו ויסיע אותם משם עם תום הפריצה. עוד הם מסכמים על סכום כסף קצוב שיינתן לו לאחר ביצוע המשימה.

מועד הפריצה מגיע. דני יוצא לכיוון הבנק, אך מכונית משטרה עוצרת אותו על נהיגה במהירות מופרזת. מתברר שהוא נוהג ללא רישיון, והוא נלקח אל תחנת המשטרה לתשאול. יורם ואדורם ממתניים לדני בפתח הבנק. יורם מהסס, וחושש לבצע את המשימה לבדו, הוא מעדיף להמתין לדני. אך משחולפות מספר דקות הוא מבין שעליו לפעול, כדי שיישמר התיאום בינו ובין נתנאל. בהתאם לתכנית, נתנאל שולח מהמחשב הביתי שלו את הווירוס לרשת המחשבים של הבנק, מבלי שיידע כי דני למעשה אינו מצוי בבנק. יורם שובר את מנעול דלת חדר הכספות שבבנק ונכנס לחדר, אולם הוא אינו מצליח לפתוח את הכספת. הוא מנסה לשבור את המנעול בכוח, אך הרעש שהוא עושה מושך את תשומת הלב של פקידי הבנק, והוא נאלץ להסתלק מהבנק בידיים ריקות. אדורם מחכה לו במכונית והם מתרחקים לעבר השקיעה.

הפרקליטות מבקשת להעמיד את דני, יורם, נתנאל ואדורם לדין בגין עבירה על סעיף 407 (א) לחוק העונשין. כתבו חוות דעת הדנה בבעיות המתעוררות ובוחנת את מעמדו של כל אחד מהמשתתפים.

טימן ד': פריצה והתפרצות

פריצה, כניסה והתפרצות

405. (א) השובר חלק חיצוני או פנימי של בנין, או פותח — במפתח, במשיכה, בדחיפה, בהרמה או בכל דרך אחרת — דלת, חלון, תריס או כל דבר שנועד לסגור או לכסות פתח בבנין או פתח הנותן מעבר מחלק לחלק בבנין, נקרא פורץ.
- (ב) המכניס לבנין חלק מגופו או מן הכלי שהוא משתמש בו, נקרא נכנס.
- (ג) הפורץ ונכנס או פורץ ויוצא, נקרא מתפרץ.

התפרצות לבניין או מבניין, שאינו מקום מגורים או תפילה
407. (א) המתפרץ לבנין שאינו משמש בית מגורים ולא מקום תפילה, או לבנין שהוא אמנם סמוך לבית מגורים ומוחזק יחד עמו אך איננו חלק ממנו, בכוונה לבצע בהם גניבה או פשע, דינו — מאסר חמש שנים.

שאלה שלישית (20 נקודות, לכל היותר עמוד)

בפרשת בלילי הועמדו מספר סוחרי לולבים לדין בעבירה של הסדר כובל. הם הורשעו בבית המשפט המחוזי וערערו לבית המשפט העליון. להלן מספר קטעים המביאים חלק מטענותיהם, ואת קביעת בית המשפט העליון לגבי טענות אלה.

"המערערים אינם כופרים בכך שהם היו מודעים לכל רכיבי ההגדרה דלעיל ובכך שהיו מודעים לתוכנו של ההסכם ולנושא הכבילה, אלא שלטענתם, אי-מודעותם להיותו של ההסכם "הסדר כובל" מהווה אי-מודעות לקיומה של נסיבה המהווה חלק מיסודות העבירה ואי מודעות זו שוללת את התקיימותו של היסוד הנפשי.

"המערערים טוענים כי נוכח הייעוץ המשפטי שקיבלו, הם לא היו מודעים לכך שהסכם השותפות הינו בגדר "הסדר כובל" ומשכך, היסוד הנפשי הדרוש להרשעה בעבירה זו — הכולל, בין היתר, מודעות לנסיבה בדבר היותו של ההסכם "הסדר כובל" — אינו מתקיים בהם. על יסוד אותו טעם טוענים המערערים, כי עומדת להם ההגנה של טעות במצב דברים, הקבועה בסעיף 34 לחוק העונשין."

"טענה זו לא ניתן לקבל, הואיל והיא מבקשת לקרוא אל תוך היסוד הנפשי של עבירת ההסדר הכובל רכיב שאינו קיים בו: מודעות לרכיב הנורמטיבי של העבירה, דהיינו, מודעות לכך שמעשה מסוים עולה כדי עשיית "הסדר כובל" ומהווה לפיכך, עבירה פלילית."

"הטענה לפיה הסתמכותם של המערערים על הייעוץ המשפטי שקיבלו מקימה הגנה של טעות במצב דברים – אף היא אין לה על מה שתסמוך."

הסבירו את הטענות של המערערים ואת החלטה של בית המשפט.